

Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών

Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης
"Άγιος Παύλος"
Ρευματολογική Κλινική

Αιγίδα:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ &
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Φθινοπωρινή Επιστημονική Εκδήλωση
**Αυτοάνοσα, Ρευματικά
και Μεταβολικά Νοσήματα**

Το Πρόβλημα των Συννοσηροτήτων και η Συμβολή
της Συνεργασίας των Ιατρικών Ειδικοτήτων
στην Ποιότητα Ζωής των Ασθενών

30 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2015

Ιωάννινα, Ξενοδοχείο Grand Serai

ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Enbrel*
etanercept

PFIZER HELLAS A.E.

Λεωφ. Μεσογείων 243, 154 51 Ν. Ψυχικό, Τηλ.: 210 67 85 800,
Τηλ. Παραγγελιών: 210 81 99 060

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης η Ρευματολογική Κλινική του ΓΝ Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος» και η Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών διοργανώνουν τη Φθινοπωρινή Επιστημονική Εκδήλωση 2015 στα Αυτοάνοσα, Ρευματικά και Μεταβολικά Νοσήματα με επίκεντρο το πρόβλημα των συννοσηροτήτων. Οι συννοσηρότητες απαιτούν τη συνεργασία όλων των ιατρικών ειδικοτήτων, που οδηγεί στην επίλυση σημαντικών προβλημάτων και συμβάλλει σημαντικά στις θεραπευτικές εξελίξεις μειώνοντας σε μεγάλο βαθμό τα ανεκπλήρωτα κενά.

Ο καρδιαγγειακός κίνδυνος και το μεταβολικό σύνδρομο αποτελούν σημαντικά προβλήματα στους λειτουργούς της υγείας που έχουν ιδιαίτερη ενασχόληση στα Αυτοάνοσα, Ρευματικά και Μεταβολικά Νοσήματα.

Σας καλωσορίζω στα Ιωάννινα, πρωτεύουσα της Ηπείρου, που αποτελεί λίκνο πολιτισμού και σημαντική κοιτίδα προόδου σε όλους τους τομείς. Το επιστημονικό δυναμικό της Ηπείρου συνεχίζει να συμβάλλει σημαντικά στην πρόοδο των επιστημών. Ελπίζω μετά το πέρας της Επιστημονικής Εκδήλωσης με φωτεινό φάρο την Ιπποκρατική ρήση «κάλιον το προλαμβάνειν ή το θεραπεύειν» οι λειτουργοί υγείας και οι συνεργαζόμενοι επιστήμονες να συνειδητοποιήσουν ακόμη περισσότερο ότι η συνεργασία των ιατρικών ειδικοτήτων συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών.

Για την Οργανωτική Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Δρ. Παναγιώτης Αθανασίου

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: **Π. Αθανασίου**

Μέλη:

Ι. Αλεξίου	Ε. Μπλιούμη
Χ. Καλλίνου	Σ. Νίκας
Α. Κουτρούμπας	Σ. Παπαστεφάνου
Α. Κοτρώτσιος	Θ. Σαρικούδης
Ιφ. Κώστογλου	Χ. Στεφανίδου
Φ. Λαζαρίδου	Α. Τζαναβάρη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδροι: **Π. Αθανασίου**
Α. Δρόσος

Μέλη:

Ι. Αλεξίου	Ε. Πανταζή
Γ. Βαϊόπουλος	Α. Πατάκα
Π. Βούλγαρη	Μ. Πέππα
Ν. Δαδήρας	Χ. Σαββόπουλος
Μ. Δανιηλίδης	Λ. Σέττας
Φ. Καλδρυμίδης	Γ. Τρουπής
Μ. Κουτσιλιέρης	Α. Τσατσούλης
Α. Κότελη	Ι. Τσούνος
Ιφ. Κώστογλου	Α. Χατζητόλιος
Τζ. Μούσλεχ	

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

- 10.00-11.00 Προσέλευση - Εγγραφές**
- 11.00-12.00 Χαιρετισμοί**
- 12.00-13.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ - MEET THE EXPERT**
ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΝΟΣΑ ΡΕΥΜΑΤΙΚΑ
ΝΟΣΗΜΑΤΑ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΥ
Συντονιστές: **Ιφ. Κώστογλου - Ε. Πανταζή**
- 13.00-14.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ - MEET THE EXPERT**
Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΥ
Συντονιστές: **Π. Αθανασίου - Ι. Τσούνος**
Συμμετέχοντες: **Σ. Παπαστεφάνου, Φ. Λαζαρίδου**
- 14.00-15.00 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ**
Συντονιστής - Σχολιαστής: **Π. Αθανασίου**
Παρουσιάζουν οι ειδικευόμενοι της Ρευματολογικής Κλινικής
ΓΝ Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος»
Χ. Κατσαβούνη, Μ. Κωστόπουλος, Θ. Μπαντή, Α. Τζαναβάρη,
Α. Σπυρίδης
- 15.00-17.00 Μεσημβρινή διακοπή**
- 17.00-18.00 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ**
ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ
Πρόεδροι: **Τζ. Μούσλεχ - Ιφ. Κώστογλου**
Η συμβολή του εργαστηρίου στη διερεύνηση της ανεπάρκειας της
βιταμίνης D
Ε. Παπαγεωργίου
Η πανδημία ανεπάρκειας της βιταμίνης D. Σύζευξη του εργαστηρίου με
την καθημερινή κλινική πρακτική
Ιφ. Κώστογλου
Οστεοπόρωση από κορτικοστεροειδή
Μ. Γιαβροπούλου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

20.45-21.00 ΤΕΛΕΤΗ ΕΝΑΡΞΗΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

- Εκπρόσωπος Εταιρείας Ιατρικών Σπουδών
- Εκπρόσωπος Ελληνικής Ρευματολογικής Εταιρείας & Επαγγελματικής Ένωσης Ρευματολόγων Ελλάδος
- Εκπρόσωπος ΓΝ Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος»

21.00-21.30 ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΔΙΑΛΕΞΗ

Πρόεδροι: **Α. Κότελη - Π. Αθανασίου**

Μηχανισμοί μετατροπής του καρκίνου προστάτη σε καρκίνο ανθεκτικό στις θεραπείες απόσυρσης των ανδρογόνων

Μ. Κουτσιλιέρης

21.30

Δείπνο

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

- 08.45-10.15 ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**
ΑΥΤΟΑΝΟΣΑ ΡΕΥΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ. ΕΡΥΘΗΜΑΤΩΔΗΣ ΛΥΚΟΣ
Συντονιστές: **Ι. Τσούνος - Δ. Δελιοτζάκη**
Δερματικός ερυθματώδης λύκος. Κατευθυντήριες θεραπευτικές οδηγίες
Χ. Καλλίνου
Στοματικές εκδηλώσεις του ερυθματώδους λύκου. Κλινική εικόνα, διαφορική διάγνωση, αντιμετώπιση
Ε. Μπλιούμη
Συστηματικός ερυθματώδης λύκος. Πνευμονολογικές εκδηλώσεις
Α. Πατάκα
Συστηματικός ερυθματώδης λύκος. Καρδιολογικές εκδηλώσεις
Φ. Λαζαρίδου
- 10.15-10.45 ΔΙΑΛΕΞΗ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΥ ΟΜΙΛΗΤΗ (State of the Art)**
Πρόεδροι: **Χ. Μπερμπερίδης - Θ. Τεμεκονίδης**
Συστηματικός ερυθματώδης λύκος. Θεραπευτικές εξελίξεις
Θ. Σαρικούδης
- 10.45-11.00 Διάλειμμα - Καφές**
- 11.00-12.00 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΥΠΕΡΗΧΟΓΡΑΦΙΑΣ**
Συντονιστές: **Π. Βούλγαρη - Σ. Νίκας**
Η σημασία του υπερήχου στις φλεγμονώδεις και μη αρθρίτιδες
Π. Βούλγαρη
Η σημασία του υπερήχου στις κρυσταλλογενείς αρθρίτιδες
Π. Μπόζιος
Η σημασία του υπερήχου στον εξωαρθρικό ρευματισμό
Σ. Νίκας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

12.00-12.30 ΔΙΑΛΕΞΗ

Πρόεδρος: **A. Δρόσος**

Η διαχρονική και ανεκτίμητη αξία της μεθοτρεξάτης
Π. Αθανασίου

Με την ευγενική υποστήριξη της Hospital time

12.30-13.30 ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Η ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΠΟΝΔΥΛΑΡΘΡΙΤΙΔΩΝ

Συντονιστής: **A. Δρόσος**

Διάγνωση της αξονικής σπονδυλαρθρίτιδας
N. Παπαδόπουλος

Νέα δεδομένα στη θεραπεία της αξονικής σπονδυλαρθρίτιδας
I. Αλεξίου

Με την ευγενική υποστήριξη της MSD

13.30-14.30 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΩΝ ΟΜΙΛΗΤΩΝ (State of the Art)

Πρόεδροι: **Γ. Βαϊόπουλος - A. Ματσούκα**

Εμβολιασμός ασθενών με αυτοάνοσες ρευματικές παθήσεις στην καθημερινή κλινική πρακτική

Δ. Παπαδοπούλου

Αυτοάνοσα ρευματικά νοσήματα και κύηση
E. Κορνηνού

14.30-15.00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ

Πρόεδρος: **Λ. Σέττας**

Ο ρόλος της ετανεροσέπτης στο φάσμα της αξονικής σπονδυλαρθρίτιδας
Λ. Κουτσογεωργοπούλου

Με την ευγενική χορηγία της Pfizer

15.00-17.00 Μεσημβρινή διακοπή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

17.00-18.00 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ - ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Πρόεδροι: **Β. Βιδαλάκη - Α. Σφυρόερα**

Η ελληνική έκδοση αξιολόγησης της ποιότητας ζωής ασθενών με αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα

Α. Βιδάλης

Ουρική νόσος - Καρδιαγγειακός κίνδυνος

Σ. Παπαστεφάνου

18.00-19.00 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΝΕΥΡΟΠΑΘΗΤΙΚΟ ΠΟΝΟ ΣΤΗΝ ΧΡΟΝΙΑ ΟΣΤΕΟΑΡΘΡΙΤΙΔΑ ΓΟΝΑΤΩΝ

Συντονιστής: **Π. Αθανασίου**

Χρόνια οστεοαρθρίτιδα γονάτων: Νέα παθοφυσιολογική προσέγγιση. Νέα θεραπεία

Ακ. Γεωργιάδης

Παρουσίαση κλινικών περιστατικών χρόνιας οστεοαρθρίτιδας γόνατος

Αικ. Τζαναβάρη

Με την ευγενική χορηγία της **astellas**
Leading Light for Life

19.00-19.30 ΔΙΑΛΕΞΗ (State of the Art)

Πρόεδροι: **Ι. Αλεξίου - Γ. Παπαδημητρίου**

Διαχείριση - management οξέος πόνου

Π. Αθανασίου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

19.30-20.30 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΩΝ ΡΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Συντονιστές: **A. Δρόσος - A. Λαγουδάκης**

Δεδομένα του certolizumab pegol στην πρώιμη ρευματοειδή αρθρίτιδα
A. Κοτρώτσιος

Η ταχύτητα δράσης του certolizumab pegol στην ρευματοειδή αρθρίτιδα
A. Γεωργιάδης

Η ταχύτητα δράσης του certolizumab pegol στις σπονδυλαρθροπάθειες
A. Κανδύλη

Με την ευγενική χορηγία της

20.30-21.30 ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΠΡΟΣΑΡΜΟΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΡΕΥΜΑΤΟΕΙΔΟΥΣ
ΑΡΘΡΙΤΙΔΑΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

Συντονιστές: **A. Δρόσος - Π. Αθανασίου**

Η εμπειρία της χρήσης της τοσιλιζουμάμπης
E. Καλτσονούδης

Υποδόρια τοσιλιζουμάμπη. Δεδομένα βιβλιογραφίας
Σ. Νίκας

Η επιλογή της τοσιλιζουμάμπης στη σύγχρονη θεραπευτική της RA
Π. Αθανασίου

Με την ευγενική χορηγία της

22.00 Δείπνο

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΝΟΜΒΡΙΟΥ 2015

09.15-10.00 **ΠΟΛΥΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ**

Πρόεδροι: **Γ. Τρουπής - Β. Καραμήτσιου**

Η επίδραση του βελονισμού στην ποιότητα ζωής των ασθενών με μη φλεγμονώδη ρευματικά νοσήματα

Χ. Μαυρομμάτης

Χειρουργική αντιμετώπιση ορθοπαιδικών προβλημάτων σε ασθενείς με ρευματικά νοσήματα που λαμβάνουν βιολογικούς παράγοντες

Ν. Λάγιος

10.00-10.15 **Διάλειμμα- Καφές**

10.15-11.00 **ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ**

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΟΥ ΠΟΝΟΥ

Πρόεδρος: **Αχ. Γεωργιάδης**

Εισαγωγή στον οξύ και χρόνια πόνο

Αχ. Γεωργιάδης

Φαρμακούχο έμπλαστρο λιδοκαΐνης 5% στην αντιμετώπιση του χρόνιου πόνου

Ι. Σιαφάκα

Με την ευγενική χορηγία της **BIANEE** ΕΘΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ Α.Ε.

11.00-12.30 **ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΙΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΕΣ

Συντονιστής: **Α. Δρόσος**

Καρδιαγγειακός κίνδυνος στη ρευματοειδή αρθρίτιδα

Α. Δρόσος

Πρώιμη ανοσοπαρέμβαση στη ρευματοειδή αρθρίτιδα. Επηρεάζει την έκβαση της καρδιαγγειακής νόσου;

Αθ. Γεωργιάδης

Καρδιαγγειακή νόσος στις σπονδυλαρθροπάθειες

Χ. Παπαγόρας

Συζήτηση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΝΟΜΒΡΙΟΥ 2015

12.30-13.00 ΔΙΑΛΕΞΗ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΥ ΟΜΙΛΗΤΗ (State of the Art)

Πρόεδροι: **Γ. Βαϊόπουλος - Ιφ. Κώστογλου**

Ρευματοειδής αρθρίτιδα και μεταβολικό σύνδρομο

Μ. Ελισάφ

13.00-14.00 ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

**ΑΥΤΟΑΝΟΣΑ ΡΕΥΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ**

Συντονιστές: **Τ. Σφέτσιος - Γ. Βοσβοτέκας**

Ρευματοειδής αρθρίτιδα

Ε. Τριανταφυλλίδου

Αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα

Ε. Καταξάκη

Ψωριασική αρθρίτιδα

Α. Κουτρούμπας

Συζήτηση

14.00-14.30 ΔΙΑΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

Πρόεδροι: **Π. Αθανασίου - Κ. Ηλιάδου**

Η συμβολή των Συλλόγων ασθενών στην τελική διαμόρφωση των
θεραπευτικών επιλογών στην ψωριασική αρθρίτιδα

Λ. Φωτιάδης

14.30 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΗΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΙΣΟΡΟΠΙΑ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΑΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΡΑ*1-3

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
ΔΑΝΕΙΑ

Bristol-Myers Squibb

Bristol-Myers Squibb A.E.
Αττικής 49-53 & Προποντίδος 2
Τ.Κ. 152 35 Βριλήσσια, Αττική
ΤΘ 63883- Βριλήσσια Τ.Κ. 152 03, Αττική
Τηλ 210 6074300 & 210 6074400, Φαξ 210 6074333
ΑΡ.Μ.Α.Ε. 62772/01ΑΤ/Β/07/148

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και
Ανασφίρετε
ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για
ΟΛΑ τα φάρμακα
Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

* ΡΑ: Ρευματοειδής Αρθρίτιδα.

Παραπομπές: 1. Bristol-Myers Squibb. ORENCIA®
Gartlehner G, Kien C, *et al.* Drug Class Review: Targemid.
Mar. 4. Choy EH. *Clin Exp Rheumatol.* 2009;27(3):303-308.
Orin Investig Drugs. 2003;12(4):673-681. 7. Weis

Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε την
ORENCIA® 250mg κόπης για πυκνό διάλυμα για παρ
από ιατρό με κατάλληλη ειδικευση και εμπειρία. Λι
ORENCIA® 125mg ενέσιμο διάλυμα. Τρόπος διάθε
συνεχίζεται και εκτός νοσοκομείου υπό την παρακο

ΝΕΑ
ΥΠΟΔΟΡΙΑ
ΜΟΡΦΗ¹

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΑΠΟΔΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΦΣΝ

Γρήγορο. Αποτελεσματικό. Με διάρκεια.^{1,2}

Ο πρώτος και
μοναδικός
μέχρι σήμερα
εκλεκτικός
τροποποιητής
της συνδιέγερσης
των Τ-κυττάρων
εγκεκριμένος για
την αντιμετώπιση
της ΡΑ^{*1,4-7}

Διαθέσιμο τώρα σε
IV και SC μορφή¹

¹ (abatacept) ΠΧΠ 2014. 2. Schiff M, Weinblatt M, Valente R, et al. *Ann Rheum Dis*. 2014;73:86-94. 3. Thaler KJ, et al. *Biologics: Current and Emerging Therapies for Rheumatoid Arthritis*. Portland (OR): Oregon Health & Science University. 2012. 4. Schiff M, Weinblatt M, Valente R, et al. *Arthritis Rheum*. 2012;54:1510-1518. 5. Moreland LW, Alten R, Van den Bosch F, et al. *Arthritis Rheum*. 2002;46(6):1470-1479. 6. Emery P, Expert Group on the Management of RA, Durez P, Hallegua D, et al. *J Rheumatol*. 2006;33(11):2162-2166.

² Ο ΠΧΠ του Προϊόντος που διατίθεται από τον Κάτοχο Άδειας Κυκλοφορίας, είναι ο ΠΧΠ του ΟΡΕΝΣΙΑ (abatacept) που διατίθεται από τον Κάτοχο Άδειας Κυκλοφορίας. Η δόση είναι 1000 mg IV ή SC με αραίωση σε 100 ml φυσιολογικού διαλύματος προς έγχυση. Τρόπος διάθεσης: Με περιορισμένη ιατρική συνταγή. Μόνο για νοσοκομειακή χρήση. Λιανική τιμή: 343,13€

³ Δόση: Με περιορισμένη ιατρική συνταγή. Η διάγνωση και η έναρξη της θεραπείας γίνεται σε νοσοκομείο και μπορεί να γίνει σε εξωτερικό χώρο με τη βοήθεια ειδικού ιατρού. Λιανική τιμή: 969,17€

ΠΡΟΕΔΡΟΙ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Αθανασίου Παναγιώτης

Συντονιστής Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής, Τομέαρχης Παθολογικού Τομέα, ΓΝ Θεσσαλονίκης Άγιος Παύλος

Αλεξίου Ιωάννης

Επιμελητής ΕΣΥ, Πανεπιστημιακή Ρευματολογική Κλινική, ΠΓΝ Λάρισας

Βαϊόπουλος Γεώργιος

Ομ. Καθηγητής Παθολογίας - Ρευματολογίας ΕΚΠΑ

Βιδαλάκη Βαρβάρα

Ρευματολόγος, Αθήνα

Βιδάλης Αθανάσιος

Νευρολόγος - Ψυχίατρος, Πρόεδρος International Society of Quality Medicine, Πρόεδρος Hellenic International Scientific Institute "Amfiktionies"

Βοσβοτέκας Γεώργιος

Ρευματολόγος, Υπεύθυνος Ρευματολογικού Τμήματος, Euromedica Γενική Κλινική Θεσσαλονίκης, Μεταπτυχιακός Υπότροφος, Α' Παθολογική Κλινική ΑΠΘ, ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ

Βούλγαρη Παρασκευή

Αν. Καθηγήτρια Ρευματολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Γεωργιάδης Αθανάσιος

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημιακής Ρευματολογικής Κλινικής, ΠΓΝ Ιωαννίνων

Γεωργιάδης Αχιλλέας

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών και Παρισίων

Γιαβροπούλου Μαρία

Ενδοκρινολόγος, Επιμελήτρια ΕΣΥ, Τμήμα Κλινικής και Μοριακής Ενδοκρινολογίας, Α' Παθολογική Κλινική ΑΠΘ, ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ

Γουλής Δημήτριος

Αν. Καθηγητής Ενδοκρινολογίας - Αναπαραγωγής ΑΠΘ, Μονάδα Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής, Α' Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική ΑΠΘ, ΓΝΘ Παπαγεωργίου

Δελιοτζάκη Δροσερή

Ρευματολόγος, Θεσσαλονίκη

Δημητρούλας Θεόδωρος

Λέκτορας Παθολογίας - Ρευματολογίας ΑΠΘ, Δ' Παθολογική Κλινική ΑΠΘ, ΓΝΘ Ιπποκράτειο

Δρόσος Αλέξανδρος

Καθηγητής Παθολογίας - Ρευματολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Διευθυντής Πανεπιστημιακής Ρευματολογικής Κλινικής, ΠΓΝ Ιωαννίνων

Ελισάφ Μωυσής

Καθηγητής Παθολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Διευθυντής Β' Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, ΠΓΝ Ιωαννίνων

Ηλιάδου Κορνηλία

Ρευματολόγος, Αθήνα

Καλδρυμίδης Φίλιππος

Ενδοκρινολόγος, τ. Διευθυντής
Ενδοκρινολογικού Τμήματος,
ΓΠΝ Μεταξά, Πειραιάς

Καλλίνου Χριστίνα

Επιμελήτρια, Δερματολόγος,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Καλτσονούδης Ευριπίδης

Επιστημονικός Συνεργάτης
Πανεπιστημιακής Ρευματολογικής
Κλινικής, ΠΓΝ Ιωαννίνων

Κανδύλη Χριστίνα

Ρευματολόγος, Αθήνα

Καραμήτσιου Βικτωρία

Ρευματολόγος, Αθήνα

Καταξάκη Ευαγγελία

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Αθηνών, Διευθύντρια ΕΣΥ, ΓΝ Ελευσίνας
Θριάσιο

Κατσαβούνη Χαρούλα

Ειδικευόμενη Ρευματολογίας,
Ρευματολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Κομνηνού Ελένη

Ρευματολόγος, Επιστημονικά Υπεύθυνη
Ρευματολογικού Τμήματος, ΙΑΣΩ General
Επιστημονικά Υπεύθυνη Ιατρείου
"Αυτοάνοσων Ρευματικών Νοσημάτων και
Κύησης" ΙΑΣΩ General, Αθήνα

Κότελη Ασημούλα

Διευθύντρια Ιατρικής Υπηρεσίας,
Συντονίστρια Διευθύντρια
Βιοπαθολογικού Εργαστηρίου,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Κοτρώσιος Αναστάσιος

Ρευματολόγος, Καρδίτσα
Επ. Καθηγητής ΑΤΕΙ Θεσσαλίας
Μετεκπαιδευθείς Γηριατρικής-
Γεροντολογίας, Αντιγήρανσης και
Ψυχογηριατρικής Πανεπιστημιακού
Νοσοκομείου (ELIOS) - ASLAN,
Βουκουρεστίου

Κουτρούμπας Αθανάσιος

Ρευματολόγος, Βόλος

Κουτσιλιέρης Μιχαήλ

Καθηγητής Ιατρικής ΕΚΠΑ

Κουτσογεωργοπούλου Λουκία

Ρευματολόγος, Επιμελήτρια ΕΣΥ, Κλινική
Παθολογικής Φυσιολογίας, ΓΝΑ Λαϊκό

Κώστογλου Ιφιγένεια

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών,
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Λονδίνου,
Διευθύντρια ΕΣΥ Ενδοκρινολογικού
Τμήματος, ΓΝΑ Κοργιαλένιο-Μπενάκειο
Ε.Ε.Σ.

Κωστόπουλος Μάρκος

Ειδικευόμενος Ρευματολογίας,
Ρευματολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Λάγιος Νικόλαος

Χειρουργός Ορθοπαιδικός, Διευθυντής
Α΄ Ορθοπαιδικής Κλινικής, Υπεύθυνος
Ιατρείου Οστεοπόρωσης, ΙΑΣΩ General,
Αθήνα

Λαγουδάκης Αριστείδης

Ρευματολόγος, Θεσσαλονίκη

Λαζαρίδου Φωτεινή

Επιμελήτρια Α', Καρδιολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Ματσούκα Αικατερίνη

Ρευματολόγος, Αθήνα

Μαυρομμάτης Χρήστος

Ρευματολόγος, Κομοτηνή

Μούσλεχ Τζάντ

Ενδοκρινολόγος, Θεσσαλονίκη
Πρόεδρος Ελληνικής Ενδοκρινολογικής
Εταιρείας και Πανελλήνιας Ένωσης
Ενδοκρινολόγων

Μπαντή Θεοδότη

Ειδικευόμενη Ρευματολογίας,
Ρευματολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Μπερμπερίδης Χαράλαμπος

Διευθυντής Ρευματολογικής Κλινικής,
424 ΓΣΝΕ
Αντιπρόεδρος Ελληνικής Ρευματολογικής
Εταιρείας & Επαγγελματικής Ένωσης
Ρευματολόγων Ελλάδος

Μπλιούμη Ελεονώρα

Επιμελήτρια, Οδοντιατρικό Τμήμα,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Μπόζιος Παναγιώτης

Ρευματολόγος, Παραμυθιά, Ηγουμενίτσα

Νίκας Σπυρίδων

Ρευματολόγος, Ιωάννινα

Πανταζή Ελένη

Διευθύντρια Ενδοκρινολογικού Τμήματος,
ΓΝΑ Αλεξάνδρα

Παπαγεωργίου Ευσταθία

Χημικός, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Αθηνών, Επιστημονικός Συνεργάτης
Πειραματικής Φυσιολογίας, ΕΚΠΑ

Παπαγώρας Χαράλαμπος

Ρευματολόγος, Μεταδιδακτορικός
Συνεργάτης Ιατρικής Σχολής ΔΠΘ,
Αλεξανδρούπολη

Παπαδημητρίου Γεώργιος

Ρευματολόγος, Δράμα

Παπαδόπουλος Νικόλαος

Ρευματολόγος, Επιμελήτης Α',
ΓΝΘ Παπαγεωργίου

Παπαδοπούλου Δέσποινα

Associate Medical Director, PPD
Rheumatology Europe, Middle East and
Africa

Παπαστεφάνου Στέφανος

Διευθυντής Καρδιολογικής Κλινικής,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Πατάκα Αθανασία

Επ. Καθηγήτρια Πνευμονολογίας ΑΠΘ

Πατρίκος Δήμος

Ρευματολόγος, Διευθυντής, Νοσοκομείο
“Metropolitan”, Πειραιάς

Πέππα Μελομένη

Επ. Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας ΕΚΠΑ,
ΠΓΝΑ Αττικών

Σαρικούδης Θεοδόσης

Ρευματολόγος, Επιμελήτης Α',
ΓΝ Καβάλας

Σέττας Λουκάς

Ομ. Καθηγητής Παθολογίας -
Ρευματολογίας ΑΠΘ

Σιαφάκα Ιωάννα

Καθηγήτρια Αναισθησιολογίας ΕΚΠΑ

Σπυρίδης Ανέστης

Ειδικευόμενος Ρευματολογίας,
Ρευματολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Σφέτσιος Τηλέμαχος

Ρευματολόγος, Θεσσαλονίκη

Σφυρόερα Αικατερίνη

Ρευματολόγος, Αθήνα

Τεμεκονίδης Θεμιστοκλής

Ρευματολόγος, Καβάλα

Τζαναβάρη Αικατερίνη

Ειδικευόμενη Ρευματολογίας,
Ρευματολογική Κλινική,
ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Τριανταφυλλίδου Εύα

Ρευματολόγος, Επιστημονική Συνεργάτης
Α' Παθολογικής Κλινικής ΑΠΘ,
ΠΓΝΘ ΑΧΕΠΑ

Τρουπής Γεώργιος

Καθηγητής Ιατρικής ΕΚΠΑ

Τσατσούλης Αγαθοκλής

Καθηγητής Παθολογίας -
Ενδοκρινολογίας Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων
Διευθυντής Πανεπιστημιακής
Ενδοκρινολογικής Κλινικής,
ΠΓΝ Ιωαννίνων

Τσούνος Ιωάννης

Συντονιστής Διευθυντής Καρδιολογικής
Κλινικής, ΓΝΘ Άγιος Παύλος

Φωτιάδης Λεωνίδας

Δικηγόρος, Διαπιστευμένος
Διαμεσολαβητής
Πρόεδρος Πανελληνίου Συλλόγου
Ασθενών με Αυτοάνοσα Ρευματικά
Νοσήματα "ΑΚΕΣΩ"
Μέλος ΔΣ Πανελληνίου Συλλόγου
Ασθενών με Ψωρίαση και Ψωριασική
Αρθρίτιδα "ΕΠΙΔΕΡΜΙΑ"

Opsumit® macitentan

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ: Opsumit 10 mg επικαλυμμένα με λεπτό υμένιο δισκία.
ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ: Κάθε επικαλυμμένο με λεπτό υμένιο δισκίο περιέχει 10 mg μακιτεντάνης.

Για την Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος απευθυνθείτε στην εταιρεία

Actelion Pharmaceuticals Ελλάς Α.Ε.
Αγαστιάου 6-8 "Blue Land Center", Αγ. Θωμάς 151 23, Μαρούσι, Αθήνα
Τηλ.: 210 6752 500, Fax: 210 6752 532, www.actelion.com

ACTELION

στηριχτείτε στη **σιγουριά** του

Difonate

alendronate 70 mg

ΕΔΡΑ: ΛΕΩΦ. ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ 106, 153 44 ΓΕΡΑΚΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΤΗΛ: 210 6048560, FAX: 210 6613013. ΥΠ/ΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: ΑΝΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 14, 55 133 ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ, ΤΗΛ: 2310 801836, FAX: 2310 425948. E-MAIL: info@pharmanel.gr, WEB ADDRESS: <http://www.pharmanel.gr>

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ημερομηνία και Τόπος διεξαγωγής

30 Οκτωβρίου -1 Νοεμβρίου 2015

Ιωάννινα, ξενοδοχείο Grand Serai (Δωδώνης 33, 45332 Ιωάννινα, τηλ.: 26510 90550)

Πιστοποιητικό

Σε όλους τους συμμετέχοντες της εκδήλωσης θα δοθεί πιστοποιητικό συμμετοχής. Για την παραλαβή του πιστοποιητικού απαιτείται η παρακολούθηση του 60% του συνολικού χρόνου του επιστημονικού προγράμματος, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του ΕΟΦ. Θα υπάρχει σύστημα καταμέτρησης (bar code).

Τα πιστοποιητικά θα δοθούν την Κυριακή 1 Νοεμβρίου 2015 και αφού πρώτα κατατεθεί στη γραμματεία το έντυπο αξιολόγησής του.

Μοριοδότηση

Στην εκδήλωση χορηγούνται 16 μόρια συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης (CME-CPD) σύμφωνα με τα κριτήρια της EACCME-UEMS.

Κονκάρδα Συνέδρων

Όλοι οι σύνεδροι θα παραλαμβάνουν από τη γραμματεία την ειδική κονκάρδα, την οποία είναι υποχρεωμένοι να φορούν καθ' όλη τη διάρκειά του.

Οπτικά Μέσα

Οι αίθουσες διεξαγωγής της εκδήλωσης θα είναι τεχνικά εξοπλισμένες για τις παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Το υλικό θα πρέπει να παραδίδεται μία τουλάχιστον ώρα πριν από κάθε συνεδρίαση στην ειδική τεχνική γραμματεία.

Έκθεση

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης θα λειτουργεί έκθεση φαρμακευτικών προϊόντων.

Δικαίωμα Συμμετοχής

Η συμμετοχή στην εκδήλωση είναι 130€ και περιλαμβάνει:

- Παρακολούθηση του επιστημονικού προγράμματος
- Πιστοποιητικό παρακολούθησης
- Επίσκεψη στον εκθεσιακό χώρο
- Συνεδριακό υλικό

Γραμματεία

Θεσσαλονίκη: Σταδίου 50Α, 55534 Πυλαία, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 247743, 2310 247734, Φαξ: 2310 247746, e-mail: info@globalevents.gr

Αθήνα: Αγγέλου Μεταξά 21, Εμπορικό Κέντρο Galleria, 16675 Γλυφάδα, Αθήνα

Τηλ.: 210 3250260, Φαξ: 210 3250260, e-mail: athens@globalevents.gr

www.globalevents.gr

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η Οργανωτική Επιτροπή της Επιστημονικής Εκδήλωσης ευχαριστεί θερμά τις παρακάτω εταιρείες για τη συμβολή τους στη διοργάνωση.

abbvie

ACTELION

astellas
Leading Light for Life

Bristol-Myers Squibb

ELPEN 50 Χρόνια

ΕΝΔΡΑΣΙΣ

gsk

Hospital
line

LIBYTEC®
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.

Lilly
ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ

MSD

NOVARTIS
PHARMACEUTICALS

Pfizer

PHARMANEL
PHARMACEUTICALS S.A.

Pharmathen
Innovation inspired by life

proton
pharma

Roche

ucb

BIANEE A.E.
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ILARIS®
(canakinumab)
150 mg υποδόρια ένεση

Global Events *...makes the difference!*

Conference & Event Management

Events ✿

Leisure ✿

Incentives ✿

*Corporate
meetings* ✿

Conferences ✿

Thessaloniki

50A Stadiou Str., 555 34 Pilea, Thessaloniki, Greece, tel.: +30 2310 247734, +30 2310 247743
Fax: +30 2310 247746, Email: info@globalevents.gr

Athens

21 Aggelou Metaxa Str. (Galleria Center), 166 75 Glifada, Athens, Greece
Tel.: +30 210 3250260, fax: +30 210 32 50260, email: athens@globalevents.gr

www.globalevents.gr